

מסורת הש"ס

א) סנהדרין 5: ע"ש בסמות לא; ב) וסנהדרין 3: אמת יחולק כל מי שנאמרה הלכה שמו בעולם היה כי וע"ש שם ונכבדות לא; ג) ב"צ קנה: לעיל פ. מה מו; ד) וצ"ב שם ונבנה שם אמת כי ח"ח"א (ט) ח"ב המיני מוס' ב"צ קנה: ד"ה הכי גירס ר"מ כו'; ח' לעיל ד. גברות כ"א; ט' לעיל ט. [מוספפה פ"ד] ח' לעיל כ"ג; ט' לעיל ד. [מט]; י' ס"א כ"ב, ט' ויקרא כ', ט' ז"ל א"ה.

תורה אור השלם

1. וְחָפֵץ בְּיַד הַשׁוֹב הוֹלֵךְ לְדוֹר לְמִישְׁרֵיהֶם דּוֹבֵב שִׁפְתֵי יְשׁוּבִים: שיר השירים י
2. וְאִשׁ אֲשֶׁר יִקַּח אֶת אָחִוּתָּהּ בַּת אָבִיו אוּ בַת אָמוֹ וְרָאָה אֶת עֵרְוָתָהּ וְהָיָה תְּרָאָה אֶת עֵרְוָתָהּ חֶסֶד הָיָה וְנָגְרָתָה לְעוֹלָם בְּנֵי עַמְּךָ עֲרוֹת אֲחֵרוֹת גָּלְיָה עוֹבוּ וְיִשְׂאֵ:

ויקרא כ י
3. עֲרוֹת בַּת בְּנָךְ אוּ בַת בְּנָךְ לֹא תִגְלֶה עֲרוֹתָי בִּי עֲרוֹתָי הָנָה: ויקרא י י
4. עֲרוֹת אִשָּׁה וּבְתוּלָה לֹא תִגְלֶה אַתּוֹ בַּת בְּנָהּ וְאֵת בַּת בְּתוּלָה תִקַּח לְגִלוּת עֲרוֹתָהּ שְׂאֵרָה הָנָה וְהָיָה הוּא: ויקרא י י
5. לֹא יִקַּח אִישׁ אֶת אִשֶּׁת אָבִיו וְלֹא יִגְדֹּף כִּנְיָ אָבִיו: דברים כג א
6. וְהָיוּ הָאִשׁ הַשֵּׁבַע עִמָּה לְאִבֵּי הַבָּעַר חֲמִשִּׁים כֶּסֶף וְלוֹ תְּהִיָּה לְאִשָּׁה תְּהָת אֲשֶׁר עָנָה לֹא יִזְכָּל שִׁלְחָה קֵץ וְדָבָרִים כַּב כַּט וְקָמָ:

גליון הש"ס

תוס' ה"ה עריות וב' ואו"י דסברא היא וב' ע' לעיל ז' ע"ש מדי' בתו:

הגהות הב"ח

א) גב' וממלא דלכנסה כמי מעוליה דקרא דכתוב ונתן:

לעזר רש"י

פריט"ה [פרומיט"ר]. להיות חסר מנחה.

האשה רבה פרק עשירי יבמות

צו.

עין משפט ג' מצוה

פ א ב מ"י פ"ב מהל' אשות ה"ל יא סנה עשין ו' טו"ש"ע א"ש"ע ס' קנה סעי' י' וסמך קטב סעי' י'
פ א ג מ"י" שם טו"ש"ע שם סמך קנה סעי' י'
ד א ד מ"י פ"ב מהל' א"סו"ר ב"ה ה"ל"א סנה לאוין ק"ב וקד' [טו"ש"ע] א"ש"ע ס' טו סעי' ג':
ב ה מ"י שם ה"ל י'
ג ו י"ט שם ה"ל י'
ד טו"ש"ע שם סמך טו סעי' ה':
ז ז ה מ"י שם ה"ל יא [טו"ש"ע ס':]

תוס' חדר מקבאי

נושאין על האנוסה הא דתנן גירות שנתגירו בניה עמה לא חולצין ולא מייבמין פ"י אסורים ליבם מדרבנן משום דמחלפי באשת אחיו מן האם ודוקא בשבין אחים מן האב (ולא) ומן האם אבל אחיו מן האב ולא מן האם דאנוסו ורחימין מן האב ומן האם נמי דאסור ה"מ (בנים) דאשה (ודוקא בנשים) דאנוסו לבתר דאתגורו אבל בנשים דאנטיבי כשואבו עובר כוכבים ל"כ"ע שרי אפי' באחים מן האם והיא דראשון הורתו שלא בקדושה וליתרו בקדושה והשני הורתו וליתרו בקדושה חייבים כרת משום אשת אח. תניא עובר כוכבים שהיתה הורתו שלא בקדושה וליתרו בקדושה יש לו שאר האם ואין לו שאר האב כיצד נשא אחותו מן האב ויציא מן האב ויקיים וחכ"א וקיים שהיה רמ"א אחות אב מן האם ויציא מן האב ויקיים. אח מן האם ויציא מן האב רמ"א ויציא וחכ"א וקיים שהיה רמ"א אחיו אביו. ושאר כל העריות מתורתו לו לאחיי אשת אביו נשא אשה אחת כונס [אחות] ומצוה [אחת] ולכתולה לא יבנס:

מוסף רש"י

שפתותיו דוככות. עות, והגלה הוא לו עדומה מה (בברכות לא). יבאר ראה שהוא בין עשרים. אס ג"ד מלכין את הימנה לתולן וליוס, יצילו קרובי הימנה ראה שהוא כן עשרים ומיפטר בלל מלכה ויוס (לעיל ט). והוא הדין. כלומר ויולדו בו סימני סמים, והכי מפדס בניה כפי' יולא דופן (מו: ז) לאי לא וילדו לו סימני סמים אמרין האי

נושאין על האנוסה. אידי דמנא נהאשה רבה (לעיל ז'ה). דאין שכיבה אחותה אוסרתה תנא נמי דהאי פיקא דאס אנס אשה מותר לישא קרובותיה:

ובל' היבא דאיבא איסורא דרבנן תני נושאין לבתה'ה. ה"ה דה"מ למיפדך מצריתא דקמי' דמותר אללא דניחא ליה למיפדך ממתנימין: הר"אוי לקחה קיחה. מללא כמינ' דלשון שכיבה משמע לדרשה דלך ליקומין הוא דלמא לך דא למעט אונסין אללא כי יקח את אחותה תסס ליכא למיטעי שר"ל קיחה אללא שכיבה דכ"ע ידעי דאין קדושין תופסין בנחומין:

ואיפוך אמר. דלונסין יש לאסור יומר כיון דעזד איסורא ועזר על ומללה הארץ זמה (ויקרא יט) אללא בנישוואין דלא עזד איסורא אין לאסור בקרובותיה:

עריות שאר כתיב בהו. ור"מ כיון דאיסור אשה זמה מערות אשה זמה לא תגלה נפקא אימא שלא אסר הכתוב אללא היכא דגלי ערות שמהן אללא נכנסה לחופה ולא נצעלה מותר לגלות ערות האחרת ור"מ ס' דסדרא היא כיון דכתיב שאר כתיב בהו: זכא השארות:

איבעית אימא לאחר מיתה. וכנף אציו הוא היינו כנף שראוי לציו בציו: אה זמנין דנתרי מחמת כחישותא וזמנין דנתרי מחמת בריותא:

הדרן עלך האשה רבה

נושאין יעל האנוסה ועל המפותה האנוסה והמפתה על הנשואה חייב ינושא אדם אנוסת אביו ומפותת אביו אנוסת בנו ומפותת בנו רבי יהודה אוסר באנוסת אביו ומפותת אביו: גב' תנינא להא דר"ר אנס אשה מותר לישא בתה נשא אשה אסור לישא בתה ורמינהו הנמען מן האשה אסור באמה ובבתה ובאחותה ומדרבנן וכל היבא דאיבא איסורא מדרבנן תני נושאין לבתה'ה כי תנן מתניתין. לאחר מיתה מנא הני מילי דר"ר ככולן נאמר שכיבה וכאן נאמר קיחה לומר לך דרך ליקוחין אסרה תורה א"ל רב פפא לאביי אלא מעתה גבי אחותו דכתיב איש אשר יקח את אחותו בת אביו או בת אמו הכי נמי דרך קיחה הוא דאסור דרך שכיבה שרי א"ל ליקוחין כתיבי בתורה סתם הראוי לקיחה קיחה הראוי לשכיבה שכיבה רבא אמר אנס אשה מותר לישא בתה מהכא כתיב ערות בת בנך או בת בתך לא תגלה הא בת בנה דידה ובת בתה דידה גלי וכתיב ערות אשה ובתה לא תגלה את בת בנה ואת בת בתה לא תקח הא כיצד כאן באונסין כאן בנשואין איפוך אנא עריות שאר כתיב בהו בנשואין איבא שאר באונסין ליבא שאר: רבי יהודה אוסר באנוסת אביו וב' אמר רב גידל אמר רב מאי טעמא דרבי יהודה דכתיב לא יקח איש את אשת אביו ולא יגלה וממאי דבאנוסה כתיב ר"מ דכתיב מעיליה דקרא ונתן האיש השוכב עמה לאבי הנערה המשימים כסף ורבנן אי הוה סמוך ליה כדקאמרת השתא דלא סמוך ליה מיבעי ליה לכדרב ענן דאמר רב ענן אמר שמואל בשומרת יבם של אביו הכתוב מדבר ומאי כנף אביו כנף הראוי לאביו לא יגלה ותיפוק ליה בשני לאוין ותיפוק ליה משום יבמה לשוק לעבור עליה בשלשה לאוין ואיבעית אימא לאחר מיתה

שיאמרו דבר שמועה מפי בעולם הזה. שהיו שפתי נעות בקצר כאלו אני חי: דוככות. נעות לשון דבר שמרמז ומצנצן: נומר. כלי שמנימין בו עננים עד שמתממנין ויינו נוח ללאת כמו ממכר כישרא דתמיד נשחט (פסחים גה): דוכב. היין רומש ונע ויולא למעלה. דוכב פריט"ה: לא חולץ ולא מייבם. ללא בר אוקומי שם ללא חולץ הוא. אלמא כגדול חשיב ולא אמרינן קטן הוא וימתינו לו: והוא שגולדו כיון דקמי' דחשיבין ליה כגדול מילתא דהאי דלא מייתי משום דסריס הוא אללא כל כמה דלא חזינן זיה סמיני סריס תלינן זיה קטנות ומיישינן דלמא אמו: עד כמה. נדון כקטן: כי אמו לקמיה דרבא. בן כ' שלא הביא למצדק אי משום קטנות אי משום סריסות: אבריו. האכליהו והסקוהו עד שיהא צריא זמנין:

הדרן עלך האשה רבה

נושאין על האנוסה. לאמר שאנס ופמה את האשה מותר לישא בתה ואחותה ואמה: ר' יהודה אוסר כו'. בגמרא מפרש טעמא: גב' הנמען. הנחשד וילא עליו קול: מדרבנן. משום גזירה שמה לאמר שישא את בתה זונה עס הראשונה והוא אונס ומפתה על הנשואה: בני נושאין לפתחה. בתמייה: לאחר מיסא. שמתה האנוסה והמפותה דמו ליכא למגור מילי: כיון נאמר שכיבה. ככל עריות דפרשה קדושים מהיוס כלמנו ודומה כזכור וצנעה: וכלן. באשה ואמה ובקרובות הנאסרות לו מחמת אשתו: גאמרה קיחה. איס' ט' כי יקח את אשה ואת אחת אלמנ' (ויקרא ט) ואלא אל אחותה לא תקח (ס' יח): דרך ליקוחין. שהיתה ראשונה לקוחתו קייב על השניה כשזכר עליה דשניה ליכא למימר ליקוחין דהא לא תפסי זיה קידושין: הראוי לשכיבה. היכא ליתא למימר ליקוחין ממס' ואיפוך אל. בת בנך וממעט לזמני דנה בנישוואתו משמעו ואידך קרא דלסק לזמני דנה ואע"ג דלאו מיניה דאנוסה מוקמינן ליה: לאחר לשוק ואוקמנא קרא עליה בלאו דכנף הראוי לציו וכלאו דדודמו: אה

הדרן עלך האשה רבה

נושאין על האנוסה. לאמר שאנס ופמה את האשה מותר לישא בתה ואחותה ואמה: ר' יהודה אוסר כו'. בגמרא מפרש טעמא: גב' הנמען. הנחשד וילא עליו קול: מדרבנן. משום גזירה שמה לאמר שישא את בתה זונה עס הראשונה והוא אונס ומפתה על הנשואה: בני נושאין לפתחה. בתמייה: לאחר מיסא. שמתה האנוסה והמפותה דמו ליכא למגור מילי: כיון נאמר שכיבה. ככל עריות דפרשה קדושים מהיוס כלמנו ודומה כזכור וצנעה: וכלן. באשה ואמה ובקרובות הנאסרות לו מחמת אשתו: גאמרה קיחה. איס' ט' כי יקח את אשה ואת אחת אלמנ' (ויקרא ט) ואלא אל אחותה לא תקח (ס' יח): דרך ליקוחין. שהיתה ראשונה לקוחתו קייב על השניה כשזכר עליה דשניה ליכא למימר ליקוחין דהא לא תפסי זיה קידושין: הראוי לשכיבה. היכא ליתא למימר ליקוחין ממס' ואיפוך אל. בת בנך וממעט לזמני דנה בנישוואתו משמעו ואידך קרא דלסק לזמני דנה ואע"ג דלאו מיניה דאנוסה מוקמינן ליה: לאחר לשוק ואוקמנא קרא עליה בלאו דכנף הראוי לציו וכלאו דדודמו: אה

נושאין יעל האנוסה ועל המפותה האנוסה והמפתה על הנשואה חייב ינושא אדם אנוסת אביו ומפותת אביו אנוסת בנו ומפותת בנו רבי יהודה אוסר באנוסת אביו ומפותת אביו: גב' תנינא להא דר"ר אנס אשה מותר לישא בתה נשא אשה אסור לישא בתה ורמינהו הנמען מן האשה אסור באמה ובבתה ובאחותה ומדרבנן וכל היבא דאיבא איסורא מדרבנן תני נושאין לבתה'ה כי תנן מתניתין. לאחר מיתה מנא הני מילי דר"ר ככולן נאמר שכיבה וכאן נאמר קיחה לומר לך דרך ליקוחין אסרה תורה א"ל רב פפא לאביי אלא מעתה גבי אחותו דכתיב איש אשר יקח את אחותו בת אביו או בת אמו הכי נמי דרך קיחה הוא דאסור דרך שכיבה שרי א"ל ליקוחין כתיבי בתורה סתם הראוי לקיחה קיחה הראוי לשכיבה שכיבה רבא אמר אנס אשה מותר לישא בתה מהכא כתיב ערות בת בנך או בת בתך לא תגלה הא בת בנה דידה ובת בתה דידה גלי וכתיב ערות אשה ובתה לא תגלה את בת בנה ואת בת בתה לא תקח הא כיצד כאן באונסין כאן בנשואין איפוך אנא עריות שאר כתיב בהו בנשואין איבא שאר באונסין ליבא שאר: רבי יהודה אוסר באנוסת אביו וב' אמר רב גידל אמר רב מאי טעמא דרבי יהודה דכתיב לא יקח איש את אשת אביו ולא יגלה וממאי דבאנוסה כתיב ר"מ דכתיב מעיליה דקרא ונתן האיש השוכב עמה לאבי הנערה המשימים כסף ורבנן אי הוה סמוך ליה כדקאמרת השתא דלא סמוך ליה מיבעי ליה לכדרב ענן דאמר רב ענן אמר שמואל בשומרת יבם של אביו הכתוב מדבר ומאי כנף אביו כנף הראוי לאביו לא יגלה ותיפוק ליה בשני לאוין ותיפוק ליה משום יבמה לשוק לעבור עליה בשלשה לאוין ואיבעית אימא לאחר מיתה

ללא מייתי משום קטנות הוא וממקינן ליה קטן עד רוב שטחיו (לעיל ט). לא חולץ ולא מייבם. סריס לאו בר מלכה דכמינ' להסיס לחמו שס כישראל והאי לאו בר הכי הוא (דהו ח) וכל שאינו עולה ליבוס אינו עולה למלכה (רשב"ם ב"ב טנה). והיא האילונית לא חולצת ולא מתייבמת. ונשאת ללל מי שתלה, דלחמנא פטרה דכמינ' והיא הכסור אשר תלך, פרט לאילונית שאינה יולדת (דהו ח). הדרן עלך האשה רבה נושאין על האנוסה ועל המפותה. ללא נאסרו קרובות אשה על האש אללא אן כן קדשה לנאוסה, דלשות כתיב דה ויקחה, ולש אשר יקח את אשה ואת אחת (לעיל ז). נושא אדם אנוסת אביו ומפותת אביו. שאלה אסרה עליו עולמית אללא אשת אביו, כדכתיב ערות אשת אביו, ואלא אסור באמה ובתה ואחותה. כדמפרש טעמא לקמן, שמה לאמר שישא את אמה או את בתה מנהו יו עמנו, ויונת קמא לא הוה מילכא דאקדושיה, דק"ל נשאין על האנוסה ועל המפותה, אללא משנשא את אחת זמה ונמנית הנשואה הראשונה עליו בניה, ונתן האנוסה והמפתה על הנשואה חייב (לעיל ז). הא בת בנה דידה ובת בתה דידה. שאל ילדה ממך, גלי וכתיב ערות אשה ובתה לא תגלה. משמע בין שילדה לך בין שילדה לאש אחר (סנהדרין טה). כאן באונסין כאן בנשואין. אס אוסרתך או מפתה לך היא אי אמה מוחזק על בתה אללא אס כן ממך היא, ולא אשתי היא אמה מוחזק אף על בת שילדה לאש אחר (שם וכענין חגיגה יא). השתא דלא סמוך ליה. דכמינ' לך יקח אש את אשת אביו צנימס (לעיל ז).